

הצעת חוק המדיניות הכלכלית לשנים 2011 ו-2012 (תיקוני חקיקה) (תיקון מס' 5) (תעשייה עתירת ידע – הוראת שעה), התשע"ה-2015

1. תיקון סעיף 19 בחוק המדיניות הכלכלית לשנים 2011 ו-2012 (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011' (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 19(א), אחרי ההגדרה "חוק לעידוד מו"פ" יבוא: "המדען הראשי" – המדען הראשי במשרד הכלכלה;".

ד ב ר י ה ס ב ר

כללי בול התעשייה עתירת הידע מהווה מנוע צמיחה מרכזי במשק הישראלי זה כמה עשורים. פרק ז' לחוק המדיניות הכלכלית לשנים 2011 ו-2012 (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011 (להלן – החוק), קבע, כהוראת שעה, הוראות מס שמטרתן לעודד פעילות של חברות העוסקות בתעשיות עתירות ידע (להלן – חברות עתירות ידע) בשלבים שונים של צמיחתן. הוראות סעיף 20 לחוק מתירות למשקיעים בחברות כאמור לנכות את השקעתם, ככל שהיא עומדת בתנאים הקבועים בחוק, מכלל הכנסתם, באופן שוטף. הסעיף האמור קובע מהי חברת מטרה, שניכוי סכום ההשקעה במנייתיה (עד תקרה מסוימת) יותר ליחיד מכלל הכנסתו כאמור.

לעומת זאת, הוראות סעיף 21 לחוק מאפשרות להכיר לצורכי מס בהוצאות שהוציאה חברה רוכשת, כהגדרתה באותו סעיף, לשם רכישת חברה מזכה, כהגדרתה בסעיף האמור. מטרת סעיף זה היא לעודד חברות עתירות ידע גדולות לרכוש חברות עתירות ידע קטנות, ובכך לשמור על פעילותן של חברות קטנות כאמור, ובעיקר על פעילות המחקר והפיתוח שלהן ולהבטיח כי זו תישאר בישראל.

כפי שיפורט להלן, החוק המוצע נוגע להסדר הקבוע בסעיף 20 לחוק, בלבד. השקעות בחברות עתירות ידע ישראליות המצויות בשלב הראשוני של פעילות המחקר והפיתוח (שלב ה-Seed) נושאות סיכון גבוה מאוד למשקיע ובמקרים רבים אף יורדות לטמיון. חברות כאמור, אשר מהוות חלק משמעותי מהתעשייה הישראלית, נתקלות בקשיים בגיוס משקיעים, ובשנים האחרונות ניכרת מגמת ירידה בהשקעות בחברות אלה. ירידה זו נובעת, בין השאר, ממעבר של קרנות ההון סיכון להשקעה בחברות בשלבים מתקדמים יותר. במטרה להגדיל את מקורות המימון לחברות עתירות ידע כאמור בדרך של הגדלת היקף ההשקעות בהן, יש צורך לתמרץ משקיעים פוטנציאליים לבחור בחברות אלה כאפיק השקעה.

מבדיקת השפעתו של החוק על התנהגות המשקיעים בחברות עתירות ידע עולה, כי מאז נחקק, נעשה שימוש מועט בהטבת המס שמעניק סעיף 20 לחוק למשקיעים בחברות מטרה כהגדרתה באותו סעיף (להלן – חברת מטרה), וכי נדרשים כמה שינויים כדי להתאים את ההסדר הקבוע

לעורר את המודעות וההכרה בחוק. הקריטריונים הקבועים כיום בסעיף 20 לחוק קבלת ההטבה יוצרים חוסר וודאות משמעותי למשקיעים, ונראה שהם מהווים גורם מרכזי לשימוש המועט שנעשה עד היום בהטבה שמעניק החוק. כך למשל, ההחלטה אם השקעה מסוימת אכן מזכה בהטבת המס עומדת בספק עד לאחר שלוש שנים מיום ביצוע ההשקעה, זאת משום שחלק מהקריטריונים להגדרה "חברת מטרה" (החברה שההשקעה בה עשויה להיחשב להשקעה המזכה בהטבה לפי סעיף 20 לחוק) נבדקים בתום תקופת ההטבה, קרי בתום שלוש שנות מס משנת המס שבה שולם סכום ההשקעה המזכה לחברת המטרה. נוסף על אי-הוודאות למשקיע, אחד התנאים הקבועים בסעיף האמור מתייחס להיקף הכנסות מרבי של החברה ביחס להוצאותיה על מחקר ופיתוח במהלך השנה שבה שולם לה סכום ההשקעה והשנה שאחריה, שמעבר לו החברה כבר לא תזכה את משקיעיה בהטבה שמעניק סעיף 20 לחוק. ההסדר המתואר לעיל עלול להיות תמריץ שלילי בעבור החברה להרחיב את פעילותה.

לאור השימוש המועט במסלול ההטבה הקיים בסעיף 20 לחוק לגבי חברות מטרה, ולאור הקשיים המיוחדים לחברות צעירות, המתוארים לעיל, מוצע להוסיף לחוק מסלול חדש, חלופי למסלול הקיים, אשר יעניק את אותה הטבת מס למשקיעים בחברות כאלה ("חברות מתחילות" כהגדרתן המוצעת), וזאת על פי אמות מידה מיוחדות לאותו מסלול. התנאים שמוצע לקבוע הם פשוטים יחסית לבחינה וידועים בעת ההשקעה. כך, צפוי המסלול המוצע לייצר ודאות למשקיעים תוך צמצום עלויות העסקה, ולהיות בהיר ואטרקטיבי מנקודת מבטם של המשקיע ושל החברות המתחילות, המהוות חלק משמעותי מעתיד התעשייה עתירת הידע הישראלית, ופעילותן חיונית לשם הגברת הצמיחה במשק.

לצד הבטחת הוודאות למשקיעים, מוצע לקבוע הוראות שיבטיחו את המשך קיום התנאים האמורים בחברה גם במהלך תקופת ההטבה (ולגבי חלק מהתנאים אף בשנתיים שלאחר תום תקופת ההטבה). כפי שיפורט להלן, להפדת התנאים יהיו השלכות לגבי החברה המתחילה ולא לגבי המשקיעים בחברה כאמור, וזאת בשונה ממסלול ההטבה לגבי חברות מטרה.

מבדיקת השפעתו של החוק על התנהגות המשקיעים בחברות עתירות ידע עולה, כי מאז נחקק, נעשה שימוש מועט בהטבת המס שמעניק סעיף 20 לחוק למשקיעים בחברות מטרה כהגדרתה באותו סעיף (להלן – חברת מטרה), וכי נדרשים כמה שינויים כדי להתאים את ההסדר הקבוע

¹ ס"ח התשע"א, עמ' 138; התשע"ג, עמ' 170.

(1) בסעיף קטן (א) –

(א) במקום ההגדרה "השקעה מזכה" יבוא:

"השקעה מזכה" – השקעה במזומן של משקיע בחברת מטרה או בחברה מתחילה בשנת מס כלשהי, אשר בשלה הוקצו לו מניות בחברת המטרה או בחברה המתחילה, לפי העניין;

(ב) בהגדרה "חברת מטרה" –

(1) בפסקה (2), במקום "היחיד" יבוא "המשקיע";

(2) בפסקה (4), במקום "בשנה שבה שולם סכום ההשקעה המזכה" יבוא "בשנה שבה חל מועד ההשקעה";

(ג) אחרי ההגדרה "חברת מטרה" יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

והמוצע – וכן להוסיף לאותו סעיף את ההגדרה "חברה מתחילה", הקובעת את תנאי הכניסה למסלול ההטבה החדש המוצע, הכול כפי שיפורט להלן.

לפסקת משנה (א)

סעיף 20(א) לחוק מגדיר "השקעה מזכה" כ"השקעה של יחיד בחברת מטרה בשנת מס כלשהי, אשר בשלה הוקצו לו מניות בחברת המטרה באותה שנה". כדי למנוע תכנוני מס שונים במטרה לזכות בהטבות המס שמעניק סעיף 20 לחוק, מוצע להחליף את ההגדרה האמורה ולהבהיר כי השקעה מזכה, הן לעניין חברת מטרה והן לעניין חברה מתחילה כהגדרתה המוצעת, חייבת להיות השקעה במזומן בלבד.

כמו כן, לאור הוספת ההגדרה המוצעת "מועד ההשקעה", המבטיחה כי מועד ההשקעה הוא המאוחר מבין שני מועדים כמפורט בהגדרה (מועד תשלום סכום ההשקעה לחברה או מועד הקצאת המניות כנגד ההשקעה), קרי השקעה מזכה היא רק השקעה שהתקיימו לגביה שני התנאים (הסכום שולם והמניות הוקצו), מוצע שלא להגביל את הקצאת המניות לאותה שנה שבה שולם סכום ההשקעה.

לפסקת משנה (ב)

לאור הוספת ההגדרות "משקיע" ו"מועד ההשקעה", מוצע לתקן בהתאם לכך את ההגדרה "חברת מטרה". כאמור לעיל בחלק הכללי של דברי הסבר, ההבהרה המוצעת לעניין מועד ההשקעה נועדה להגביר את הוודאות למשקיעים בחברות ולמנוע תכנוני מס, וההגדרה המוצעת ל"משקיע" נועדה להרחיב את מעגל המשקיעים הפוטנציאליים בחברות.

לפסקת משנה (ג)

להגדרה "חברה מתחילה" – כאמור, החוק המוצע מטרתו לעגן בחוק מסלול חלופי שעניינו הטבת מס בשל השקעה בחברות המצויות בשלבי פעילותן הראשונים, וזאת בשל

אגב התיקון המוצע בהצעה זו, מוצע לתקן ולהוסיף כמה הגדרות והוראות בסעיף 20 לחוק הנוגעות לשני המסלולים – מסלול ההטבה הקיים לגבי השקעה בחברות מטרה והמסלול המוצע לעניין השקעה בחברות מתחילות – וזאת כדי לשפר את בהירותם של ההסדרים ואת הוודאות לגביהם, וכן למנוע תכנוני מס. בין השאר, מוצע להגדיר את מועד ההשקעה בדרך שתגביר את הוודאות לגבי השאלה אם השקעה מסוימת היא השקעה מזכה, וכן תבהיר כי השקעה מזכה היא רק כזו שהתקיימו לגביה כל התנאים במצטבר (סכום ההשקעה שולם והמניות הוקצו). כמו כן מוצע לקבוע שגם שותפות בין יחידים תוכל להיחשב למשקיע, וזאת כדי להרחיב את מעגל המשקיעים הפוטנציאליים בחברות.

כדי לעודד את השימוש בחוק ובהטבה שהוא מעניק, מוצע לקבוע כי מסלול ההטבה למשקיעים בחברות צעירות יופעל כהוראת שעה מיום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016), הוא יום תחילת החוק המוצע, עד סוף שנת 2019. בהתאם לכך, מוצע להאריך אף את תקופת הוראת השעה החלה לגבי המסלול הקיים בחוק האמור במתכונתו הנוכחית לגבי השקעה בחברות מטרה. יובהר, כי המסלול החדש המוצע הוא מסלול חלופי למסלול הקיים לגבי השקעה בחברות מטרה, ובכל מקרה לא תותר למשקיע הוצאה בסכום העולה על 5 מיליון שקלים חדשים בשנת המס בשל השקעה מזכה, בין אם השקיע בחברת מטרה ובין אם השקיע בחברה מתחילה.

הצעת החוק פורסמה כפרק ב' בהצעת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2015), התשע"ה–2014, בהצעות חוק – הממשלה 899 מיום י"ז בחשוון התשע"ה, עמ' 226, ומתפרסמת כעת בשנית בהצעת חוק נפרדת.

סעיף 2 לפסקה (1)

מוצע לתקן הגדרות שונות בסעיף 20 לחוק, להוסיף הגדרות שיחולו לעניין שני המסלולים – הקיים

”חברה מתחילה” – חברה שהתאגדה בישראל ושהשליטה על עסקיה וניהולם מופעלים בישראל, שמתקיימים לגביה כל אלה:

(1) במועד ההשקעה טרם חלפו 48 חודשים מיום התאגדות החברה, ואם החברה קיבלה סיוע במסגרת מסלול שמפעיל המדען הראשי, המיועד לסיוע לחברות מתחילות ואשר הממונה על התקציבים במשרד האוצר ומנהל רשות המסים אישרו כי ייעודו כאמור – טרם חלפו 12 חודשים מתום תקופת הסיוע במסגרת המסלול האמור או 48 חודשים מיום התאגדות החברה, לפי המאוחר;

(2) היקף המכירות הכולל של החברה מיום התאגדותה עד למועד ההשקעה לא עלה על ארבעה וחצי מיליון שקלים חדשים, והיקף המכירות בכל אחת משנות המס שקדמו למועד ההשקעה לא עלה על שני מיליון שקלים חדשים; לעניין זה יראו חלק משנת מס כשנת מס;

(3) סך כל הוצאות החברה מיום התאגדותה עד למועד ההשקעה לא עלה על שנים עשר מיליון שקלים חדשים, וסך כל הוצאותיה בכל אחת משנות המס שקדמו למועד ההשקעה לא עלה על שלושה מיליון שקלים חדשים; לעניין זה יראו חלק משנת מס כשנת מס;

(4) היקף ההשקעות בחברה וההלוואות שניתנו לה מיום התאגדותה עד למועד ההשקעה, ובכלל זה סכום ההשקעה המזכה, אינו עולה על שנים עשר מיליון שקלים חדשים;

(5) רואה החשבון של החברה אישר כי מתקיימים בחברה, במועד ההשקעה, התנאים שבפסקאות (1) עד (4);

(6) עד מועד ההשקעה התקבל אישור המדען הראשי לאותה שנת מס, כי מתקיימים בחברה, שניים אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

למשקיעים בחברות צעירות, הנחשבות כאמור לנושאות סיכון מטבען.

כך למשל, מוצע לקבוע כי חברה מתחילה היא חברה שרואה החשבון שלה אישר כי במועד ההשקעה טרם חלפו 48 חודשים מיום התאגדותה (או שטרם חלפו 12 חודשים מתום תקופת הסיוע שקיבלה החברה במסגרת מסלול שמפעיל המדען הראשי, אם קיבלה סיוע כאמור), וכי היקף המכירות הכולל שלה, הוצאותיה והיקף ההשקעות שנעשו בה מיום התאגדותה עד מועד ההשקעה אינם משמעותיים.

כדי להבטיח שאכן מדובר בחברה העוסקת במחקר ובפיתוח, מוצע לדרוש כי המדען הראשי יאשר, עד מועד ההשקעה, כי 70% לפחות מהוצאות החברה בתקופה שמיום התאגדותה עד מועד ההשקעה הוצאו בקשר למוצר המפותח בחברה וכי המוצר האמור וכל הזכויות הנובעות ממנו נמצאים בבעלות החברה מיום היווצרו. אישור זה יהיה תקף לאותה שנת מס שבה הוא ניתן.

הקושי הרב של חברות אלה, הנושאות כאמור סיכון גבוה למשקיעים, בגיוס כספים לקידום פעילותן (להלן – מסלול חברה מתחילה). קושי זה נובע, בין השאר, מהתנאים הקבועים בחוק בנוסחו הנוכחי לעניין חברות מטרה. תנאים אלה צופים פני עתיד, ובמקרים שבהם מתברר לבסוף שלא התקיימו, נדרשים המשקיעים להחזיר את ההטבה שקיבלו, ובכך נפגעת באופן משמעותי הוודאות למשקיעים.

לשם כך, מוצע להוסיף לסעיף 20(א) לחוק את ההגדרה ”חברה מתחילה”. חברה שתיכלל בהגדרה תהיה זכאית להטבה הניתנת היום לחברות מטרה לפי סעיף קטן (ב) של סעיף 20 לחוק, ויחולו עליה סעיפים קטנים (ג) ו-(ד) של אותו סעיף, החלים גם הם על חברות מטרה, וכן כמה הוראות נוספות שמוצע לקבוע רק לעניין חברה מתחילה, כפי שיפורט להלן בדברי ההסבר לפסקה (5).

על פי המוצע, הקריטריונים שמוצע לקבוע כתנאי להיחשב לחברה מתחילה יהיו כאלה הניתנים לבירור במועד ההשקעה כהגדרתו המוצעת. כך ידעו המשקיעים כבר באותו מועד אם מתקיימים התנאים המזכים אותם בהטבת המס שמעניק החוק, ותובטח הוודאות החשובה

(א) 70% לפחות מהוצאות החברה בתקופה שמיום התאגדותה עד יום ההשקעה, הוצאו, במישרין או בעקיפין, בקשר למוצר המבוסס על מחקר ופיתוח שבוצעו בחברה (בסעיף זה – המוצר בפיתוח);

(ב) המוצר בפיתוח וכל הזכויות הנובעות ממנו הם בבעלות החברה מיום היווצרו; לעניין זה, רכשה או קיבלה החברה את מלוא הזכויות במוצר מאחד מאלה, לשם המשך פיתוחו של המוצר, יראו את החברה כאילו מתקיים בה התנאי האמור בפסקת משנה זו:

(1) יחיד שהמוצר היה בבעלותו באופן בלעדי מיום היווצרו עד העברת מלוא הזכויות בו לחברה;

(2) מוסד יוצר שהמוצר היה בבעלותו מיום היווצרו עד העברת מלוא הזכויות בו לחברה; לעניין זה, "מוסד יוצר" – כל אחד מאלה:

(1) מוסד להשכלה גבוהה או מוסד מחקרי כהגדרתם בסעיף 29(2) לפקודה;

(2) בית חולים או תאגיד בריאות כהגדרתו בסעיף 21 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985²;

(3) חברה העוסקת דרך קבע במסחר ידע שנוצר בגופים כאמור בפסקאות (1) ו-(2) להגדרה זו;

(4) מינהל המחקר החקלאי שבמשרד החקלאות ופיתוח הכפר;

"מועד ההשקעה" – המאוחר מבין אלה:

(1) המועד שבו המשקיע שילם לחברת המטרה או לחברה המתחילה את סכום ההשקעה המזכה;

ד ב ר י ה ס ב ר

21 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, חברות העוסקות דרך קבע במסחר ידע שנוצר במוסדות הנוכרים או מינהל המחקר החקלאי שבמשרד החקלאות ופיתוח הכפר. כך, תינתן למשקיעים שישקיעו בחברה מתחילה שרכשה מוצר מגופים אלה לשם המשך פיתוחו, הזדמנות לקבל את הטבת המס.

להגדרה "מועד ההשקעה" – על פי המוצע, ובהתאם לכך שהשקעה מזכה היא השקעה שבשלה הוקצו למשקיע מניות בחברה, מוצע להגדיר את מועד ההשקעה כמועד שבו שילם המשקיע (לחברת המטרה או לחברה המתחילה, לפי העניין) את סכום ההשקעה המזכה או המועד שבו הקצתה החברה למשקיע את המניות כנגד השקעתו בחברה, לפי המאוחר. הבהרה זו בדבר מועד ההשקעה נועדה להגביר את הוודאות ולמנוע מחלוקות פרשניות.

עם זאת, פעמים רבות, מתחיל פיתוח של מוצרים בידי יחידים או בידי גופים מסוימים, שאין להם אינטרס כלכלי לפתח את המוצר לכלל המשק, ודוגמת מוסדות להשכלה גבוהה שמטרתם המרכזית היא מחקרית ולא כלכלית, דבר שגורם למשק לאבד הזדמנויות רבות לצמיחה. במטרה לעודד הקמה של חברות מתחילות המבוססות על ידע שפותח במוסדות מחקר או אצל יחידים כאמור, מוצע לקבוע לעניין דרישת הבעלות במוצר, כי החברה תעמוד בדרישה גם אם רכשה או קיבלה את מלוא הזכויות בו לשם פיתוחו, מיחיד שהיה בעל המוצר באופן בלעדי או ממוסד יוצר כהגדרתו המוצעת, שהמוצר היה בבעלותו מיום היווצרו עד העברת מלוא הזכויות בו לחברה. על פי המוצע, "מוסד יוצר" הוא גוף כגון מוסד להשכלה גבוהה או מוסד מחקרי כהגדרתם בסעיף 29(2) לפקודת מס הכנסה, בית חולים, תאגיד בריאות כהגדרתו בסעיף

² ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

(2) המועד שבו הקצתה חברת המטרה או החברה המתחילה למשקיע את המניות כנגד השקעתו בחברה; "המועד הקובע" – שנתיים מתום תקופת ההטבה; "מוצר" – כהגדרתו בחוק לעידוד מו"פ; "משקיע" – יחיד או שותפות בין יחידים;

(ד) אחרי ההגדרה "קרוב" יבוא:

"שותפות בין יחידים" – שותפות אשר השותפים בה במשך כל תקופת ההטבה הם יחידים, אשר הוקמה ופועלת לשם השקעה ייעודית בחברה אחת בלבד שהיא חברת מטרה או חברה מתחילה, ושמנהל רשות המסים אישר כי מתקימים בה התנאים האמורים בהגדרה זו;

(ה) בהגדרה "תקופת ההטבה", במקום "שבה סכום ההשקעה המזכה שולם לחברת המטרה" יבוא "שבה חל מועד ההשקעה";

(2) בסעיף קטן (ב) –

(א) ברישה, אחרי "חברת מטרה" יבוא "או חברה מתחילה" ובמקום "ליחיד" יבוא "למשקיע";

(ב) במקום פסקה (1) יבוא:

"(1) מועד ההשקעה חל, לגבי חברת מטרה – בתקופה שמיום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) עד יום ג' בטבת התש"ף (31 בדצמבר 2019), ולגבי חברה מתחילה – בתקופה שמיום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016) עד יום ג' בטבת התש"ף (31 בדצמבר 2019);"

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקאות (2) עד (4)

סעיף קטן (ב) של סעיף 20 לחוק קובע את הטבת המס המוענקת היום לגבי השקעה בחברות מטרה ותוענק על פי המוצע גם לגבי השקעה בחברות מתחילות שיעמדו בתנאי הסעיף. סעיפים קטנים (ג) ו-(ד) של הסעיף האמור קובעים הוראות לעניין חישוב סכום ההשקעה המרבי וחישוב רווח הון במכירת מניות, לצורך קביעת ההטבה לפי סעיף קטן (ב). לאור הוספת ההגדרות "חברה מתחילה" ו"משקיע", מוצע לתקן סעיפים קטנים אלה בהתאם. יובהר, כי בכל מקרה לא תותר למשקיע הוצאה בסכום העולה על 5 מיליון שקלים חדשים בשנת מס.

בשל העובדה שעל פי המוצע גם שותפות בין יחידים יכולה להיחשב למשקיע, מוצע לתקן את פסקה (2) של סעיף קטן (ב) האמור ולדרוש שרק שותפות כאמור שהשותפים בה לא שינו את חלקם במשך כל תקופת ההטבה תיחשב למשקיע לצורך קבלת ההטבה. זאת בדומה להוראת סעיף 20(ב) לחוק הקובעת לגבי משקיע יחיד, כי עליו להחזיק במניות שהוקצו לו בתמורה להשקעתו במשך כל תקופת ההטבה.

לפסקת משנה (ד)

סעיף 20 לחוק בנוסחו הנוכחי קובע כי רק השקעה של יחיד (בחברת מטרה) תוכר לצורך הטבת המס שמעניק הסעיף. בכך, מאבדת התעשייה עתירת הידע פוטנציאל השקעה גדול של התאגדויות שונות, שאינן יחידים, אשר בוחרות בשל כך לפנות לאפיקי השקעה אחרים. במטרה לנתב השקעות משמעותיות נוספות לפעילות של חברות עתירות ידע, מוצע לקבוע כי גם השקעה של שותפות תוכר כהשקעה המזכה בהטבות המס שמעניק סעיף 20 לחוק לחברות כאמור. ברם, הואיל ומטרת החוק לעודד השקעות של יחידים ולא של חברות, מוצע לקבוע כי רק שותפות שכל השותפים בה הם יחידים במשך כל תקופת ההטבה, ואשר מטרת הקמתה ופעילותה היא השקעה בחברה אחת שהיא חברת מטרה או חברה מתחילה, שמנהל רשות המסים אישר כי היא עומדת בתנאים אלה, תיחשב למשקיע לעניין מסלולי ההטבות שבסעיף 20 לחוק כנוסחו לפי התיקון המוצע.

לפסקת משנה (ה)

לאור הגדרת "מועד ההשקעה", מוצע לתקן בהתאם לכך גם את ההגדרה "תקופת ההטבה", שתמנה על פי המוצע שלוש שנות מס החל בשנת המס שבה חל מועד ההשקעה.

- (ג) בפסקה (2), במקום "היחיד" יבוא "המשקיע", אחרי "בחברת המטרה" יבוא "או בחברה המתחילה, לפי העניין" ובסופה יבוא "ואם המשקיע הוא שותפות של יחידים – השותפים לא שינו את חלקם בשותפות במשך כל תקופת ההטבה";
- (3) בסעיף קטן (ג), במקום "היחיד בחברת המטרה" יבוא "המשקיע בחברת המטרה או בחברה המתחילה, לפי העניין" ובמקום "בחברה" יבוא "בחברת המטרה או בחברה המתחילה, לפי העניין";
- (4) בסעיף קטן (ד), במקום "חברת המטרה בידי יחיד" יבוא "חברת המטרה או החברה המתחילה, לפי העניין, בידי משקיע";
- (5) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ה) שר האוצר, לאחר קבלת חוות דעתו של המדען הראשי, רשאי בתקנות, לשנות את התקופות הקבועות בפסקה (1) להגדרה "חברה מתחילה" שבסעיף קטן (א), וכן את הסכומים הקבועים בפסקאות (2) עד (4) להגדרה האמורה, ובלבד שגם לאחר השינוי כאמור ייכללו בהגדרה "חברה מתחילה" רק חברות הנמצאות בשלבי פיתוח או ייצור מוקדמים של מוצריהן.

(ו) השקיע משקיע בחברה מתחילה, השקעה מזכה, יבחן המדען הראשי –

- (1) מדי שנת מס עד תום תקופת ההטבה – אם מתקיימים שניים אלה:
- (א) בחברה ממשיכים להתקיים התנאים שבפסקה (6) להגדרה "חברה מתחילה" שבסעיף קטן (א);

ד ב ר י ה ס ב ר

ליהנות מההטבה. על כן, מוצע לקבוע בסעיף קטן (ה) המוצע, כי שר האוצר רשאי, לאחר שקיבל את חוות דעתו של המדען הראשי, שהוא הגורם המקצועי המוסמך, לשנות בתקנות את התנאים המגדירים מהי חברה מתחילה. עם זאת, כדי להבטיח כי תכלית המסלול המוצע לגבי חברה מתחילה – עידוד השקעות בחברות הנמצאות בשלביהן הראשונים – תישמר, מוצע לקבוע כי גם לאחר שינוי כאמור בתקנות של התנאים לחברה מתחילה, ייכללו בהגדרה זו רק חברות המצויות בשלבי פיתוח או ייצור מוקדמים של מוצריהן.

לסעיף קטן (ו) המוצע

כאמור בחלק הכללי של דברי ההסבר, על פי המוצע נבחנים התנאים להיותה של חברה "חברה מתחילה" במועד ההשקעה, וזאת כדי ליצור ודאות בעבור המשקיעים בחברות כאמור לגבי זכאותם להטבה. עם זאת, מוצע לקבוע הוראות שיבטיחו את המשך קיום התנאים האמורים בחברה גם במהלך תקופת ההטבה (ולגבי חלק מהתנאים אף בשנתיים שלאחר תום תקופת ההטבה).

תכלית התיקון המוצע היא כאמור לעודד השקעות בחברות בתחום התעשייה עתירת הידע בישראל. ואולם תעשייה זו נדרשת לעתים לבצע פעילות מחקרית מחוץ לישראל כדי לקדם את פיתוח המוצר. לכן, מוצע לקבוע הסדר מאוזן, שעל פיו נדרשת החברה המתחילה להוציא

כמו כן מוצע להחליף את פסקה (1) של אותו סעיף קטן, הקובעת את תקופת הוראת השעה, קרי התקופה שאם שולם במהלכה סכום השקעה מזכה לחברת מטרה, הוא יותר בניכוי בתנאים האמורים באותו סעיף (להלן – התקופה שבהוראת השעה). על פי המוצע תוארך התקופה שבהוראת השעה לגבי חברות מטרה עד יום ג' בטבת התש"ף (31 בדצמבר 2019), ולגבי חברות מתחילות תתחיל התקופה שבהוראת השעה ביום תחילתו של החוק המוצע ותסתיים באותו מועד של סיום התקופה האמורה לגבי חברות מטרה. זאת, הואיל ומדובר כאמור במסלול חלופי.

לפסקה (5)

לסעיף קטן (ה) המוצע

לתעשייה עתירת הידע מאפיינים וצרכים ייחודיים הנובעים מהסביבה הגלובלית המתאפיינת בתחרותיות-יתר ודינמיות רבה, מגיוון התחומים הטכנולוגיים ומהתלות בתשתיות מתקדמות, שווקים חיצוניים ומקורות מימון זרים. הדינמיות של השווקים הגלובליים והתחרותיות הרבה בתחום עשויות להוביל לשינויים מהותיים ביכולת ההתפתחות של חברות בשלבים שונים ובתחומים שונים ואף לדעיכתן המהירה. כמו כן, עשויים המאפיינים המתוארים לעיל לגרום לכך שבעתיד יידרש שינוי מהיר של הקריטריונים, כך שמשקיעים בקבוצות נוספות של חברות צעירות בתחום התעשייה עתירת הידע יוכלו

(ב) יותר מ-50% מהוצאות החברה, באותה שנת מס, הוצאו בישראל;

(2) במועד הקובע – אם מתקיימים שניים אלה:

(א) מלוא סכום ההשקעה המזכה שהושקעה בחברה הוצא בידי החברה עד המועד הקובע במישרין לשם קידומו ופיתוחו של המוצר בפיתוח; המדען הראשי ומנהל רשות המסים רשאים לקבוע, בכללים שיפורסמו ברשומות, סוגי הוצאות שיראו אותן כהוצאות שמתקיימות לגביהן הוראות פסקת משנה זו;

(ב) יותר מ-50% מהוצאות החברה בתקופה הנוספת, הוצאו בישראל; לעניין זה, "התקופה הנוספת" – התקופה שתחילתה בתום תקופת ההטבה וסיומה במועד הקובע, ואם מלוא סכום ההשקעה המזכה שהושקעה בחברה הוצא בידי החברה לפני המועד הקובע – שסיומה במועד שבו הוצא מלוא הסכום כאמור.

(ז) מצא המדען הראשי בבחינה לפי סעיף קטן (ו) כי לא מתקיים בחברה מתחילה תנאי מהתנאים המפורטים באותו סעיף קטן (בסעיף קטן זה – ההפרה), תהיה החברה חייבת במס על הסכומים כמפורט להלן, לפי העניין, בשיעור הגבוה ביותר הקבוע בסעיף 121 לפקודה, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כהגדרתם בפקודה מהמועד שבו מצא המדען הראשי כי התקיימה ההפרה עד מועד התשלום בפועל:

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (ז) המוצע

כאמור, לפי ההסדר הקיים לגבי חברות מטרה (בהגדרה "חברת מטרה" שבסעיף 20(א) לחוק), ההחלטה אם השקעה אכן מזכה בהטבת מס עומדת בספק עד לאחר שלוש שנים מיום ביצוע ההשקעה. כך למשל, מתייחס אחד התנאים הקבועים בהגדרה "חברת מטרה" להיקף הוצאות המחקר והפיתוח של החברה בישראל במהלך כל תקופת ההטבה (פסקה 3) להגדרה). כך, ייתכן מצב שבו השקעה של משקיע בשנה הראשונה של תקופת ההטבה שימשה במלואה להוצאות מחקר ופיתוח בחברה, ואולם בשנה שלאחר מכן הפסיקה החברה לעמוד בתנאי ולכן תישלל זכאותו של המשקיע להטבה שאותה תכנן לקבל. ברי כי מצב זה אינו אופטימלי מבחינת הוודאות למשקיעים.

לכן, מוצע לקבוע, לגבי חברה מתחילה, מנגנון שונה שינתק את הזיקה בין התנהלות החברה ובין האפשרות שתישלל ההטבה מהמשקיע. כך, מוצע לקבוע כי במקרה שבו החברה לא עומדת בתנאי מהתנאים הקבועים בסעיף 20(ו1) או 20(ב2) המוצע (קרי התנאים המהותיים שבפסקה 6) להגדרה "חברה מתחילה" והתנאי של היקף השקעות בישראל), היא תהיה חייבת במס על מלוא סכום ההשקעה המזכה שהושקעה בה. אם תפר החברה את התנאי הקבוע בסעיף 20(א2) המוצע, שעניינו חובת החברה להוציא את מלוא סכום ההשקעה המזכה עד למועד הקובע לצורך קידומו ופיתוחו של המוצר בפיתוח, תהיה החברה חייבת במס על הפרש שבין הסכום שהושקע בה לסכום שהוציאה בהתאם לתנאי הסעיף האמור.

למעלה ממחצית מהוצאותיה בישראל. דרישה זו תיבחן בידי המדען הראשי מדי שנת מס במהלך תקופת ההטבה, וכן פעם נוספת במועד הקובע, שחל על פי המוצע בתום שנתיים מתום תקופת ההטבה (להלן – המועד הקובע). הבדיקה במועד הקובע תתייחס לתקופה של שנתיים מתום תקופת ההטבה או לתקופה שמתום תקופת ההטבה עד למועד שבו הוצא מלוא סכום ההשקעה המזכה, המוקדם מביניהם. בהקשר זה יצוין כי המדען הראשי לא יבחן כאמור חברה שנבדקה לעניין הבעלות על המוצר ולעניין היקף הוצאות החברה בקשר למוצר, לצורך קבלת סיוע במסגרת מסלולי הטבות שמעניק המדען הראשי לחברות מתחילות (ראו לעניין זה גם דברי ההסבר להגדרה "חברה מתחילה"). ונושא זה יוסדר בנחה של שיקב המדען הראשי לעניין זה.

כמו כן, מוצע כי המדען הראשי יבחן מדי שנת מס אם ממשיכים להתקיים בחברה התנאים הקבועים בפסקה 6) להגדרה "חברה מתחילה". תנאים אלה מכוונים לכך שמהסדר המוצע ייהנו רק חברות שעיקר עיסוקן פיתוח מוצרים ושהמוצרים נמצאים בבעלותן. בנוסף, כדי להבטיח כי ההשקעה בחברה המתחילה תופנה למטרות האריות, מוצע לקבוע כי המדען הראשי יבחן במועד הקובע אם החברה המתחילה הוציאה עד אותו מועד את מלוא סכום ההשקעה שהושקעה בה, לשם קידום ופיתוח המוצר שבפיתוח. לעניין זה, מוצע להסמיך את המדען הראשי ואת מנהל רשות המסים לקבוע כללים שיפורסמו ברשומות לעניין סוגי הוצאות שייחשבו לכאלה העונות לדרישה זו.

(1) לעניין הפרת תנאי מהתנאים שבסעיף קטן (1)(א) או (2)(ב) – מלוא סכום ההשקעה המזכה שהושקעה בחברה;

(2) לעניין הפרת התנאי שבסעיף קטן (1)(2)(א) – סכום השווה להפרש שבין מלוא ההשקעה המזכה שהושקעה בחברה לבין החלק מסכום ההשקעה המזכה שהוצא בידי החברה עד המועד הקובע כאמור באותו סעיף קטן.

(ח) מצא המדען הראשי כי התקיימה הפרה כאמור בסעיף קטן (ז), יודיע על כך למנהל רשות המסים.

(ט) על חוב החברה לפי סעיף קטן (ז) יחולו הוראות הפקודה לעניין שומה וגבייה.

(י) קיבל המשקיע מחברת המטרה – במהלך התקופה שממועד ההשקעה עד תום תקופת ההטבה, או מהחברה המתחילה – במהלך התקופה שממועד ההשקעה עד המועד הקובע, סכום כלשהו, במישרין או בעקיפין, יופחת הסכום האמור מחישוב סכום ההשקעה המזכה לעניין סעיף זה; הוראות סעיף קטן זה לא יחולו על דיבידנד כהגדרתו בחוק החברות, התשנ"ט-1999³.

3. אחרי סעיף 20 לחוק העיקרי יבוא: הוספת סעיף 20א

"מסירת ידיעות ומסמכים 20א. המדען הראשי או מי שהוא הסמיך לכך מבין עובדי משרד הכלכלה, רשאי לדרוש מחברת מטרה או מחברה מתחילה למסור לו כל ידיעה ומסמך הדרוש לו לשם מילוי תפקידיו לפי פרק זה."

4. תחילתו של חוק זה ביום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016). תחילה

ד ב ר י ה ס ב ר

לנכות את סכום השקעתו בחברה מהכנסתו החייבת (שמקורה בשכרו בגין עבודתו בחברה), ובכך למעשה לחמוק מתשלום מס הכנסה כדין. מצב זה ייתכן ביתר שאת לגבי משקיעים בחברות מתחילות, בשל פערי הכוחות המובנים ביחסים שבין משקיעים אלה לבין החברות המתחילות הזקוקות בדחיפות למשאבים לקידום פעילותן.

לאור האמור, מוצע לקבוע כי כל סכום שקיבל משקיע מחברת המטרה – בתקופה המתחילה במועד ביצוע ההשקעה ועד תום תקופת ההטבה, או מהחברה המתחילה – בתקופה שממועד ההשקעה עד המועד הקובע, לא ייכלל בסכום ההשקעה המזכה שממנו נגזרת הטבת המס. עם זאת, מוצע להחריג מהוראה זו דיבידנד שמחלקת החברה, שכן דיבידנד מחולק בשל השקעה במניות.

סעיף 3 כדי לאפשר את ביצוע החוק המוצע כראוי, מוצע להוסיף לחוק את סעיף 20א כנוסחו המוצע, אשר מסמיך את המדען הראשי או עובד משרד הכלכלה שהמדען הראשי הסמיכו לכך, לדרוש מחברת מטרה או מחברה מתחילה למסור לו כל מסמך או ידיעה הנחוצים לו לשם מילוי תפקידיו לפי פרק ז' לחוק.

לסעיף קטן (ח) המוצע

הואיל וההטבה הכלולה בהסדר המוצע לעניין חברה מתחילה היא הטבת מס, מוצע לקבוע כי אם מצא המדען הראשי כי חברה מתחילה הפרה את התנאים הקבועים בחוק, כאמור בסעיף קטן (ז) המוצע, יודיע על כך למנהל רשות המסים, שבסמכותו לפעול לשם הוצאת שומה לחברה וגביית חובות החברה כאמור בחוק.

לסעיף קטן (ט) המוצע

הואיל ומדובר בחקיקה המעניקה הטבות מס, מוצע להבהיר כי יחולו הוראות פקודת מס הכנסה לעניין שומה וגבייה. לפי אותן הוראות, יוכל מנהל רשות המסים לקבוע שומה לחברה בשל הפרת התנאים (כאמור בסעיף קטן (ז) המוצע) ולפעול לגביית חוב מס ככל שיווצר.

לסעיף קטן (י) המוצע

ייתכנו מקרים שבהם משקיע ייהנה פעמיים מהשקעתו בחברה – הן בדרך של קבלת הטבת מס על פי החוק, והן בדרך של קבלת הטבה נוספת מהחברה שבה השקיע. מצבים אלה עשויים לקרות, למשל, אם המשקיע הוא גם עובד החברה. משקיע-עובד כאמור עשוי לבקש

³ ס"ח התשנ"ט, עמ' 189.